

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ. ਜੇ.

ਨਵਾਬ ਸਰ ਮੁਜ਼ੱਫ਼ਰ ਅਲਤ ਖਾਨ ਕਜ਼ਲਬਾਸ਼ ਅਤੇ
ਇੱਕ ਹੋਰ, - *D^jt^-aw Pe^twiiers*

ਬਨਾਮ

L. JAW ANDA MAL ਅਤੇ ਹੋਰ, - *ਜਵਾਬਦੇਹ*

1952 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 200-ਡੀ.

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ (V of 1908) ~S ਧਾਰਾ 20- 1954
ਸਮੀਕਰਨ "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ", ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ— ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਜ਼ਾ — ਕੀ ਅਗਸਤ, 11 ਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਤੱਥ ਜਾਂ ਤੱਥ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇੱਕ ਧਿਰ ਕਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਰਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਤੱਥ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਜੇ ਟਰੈਵਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ।

ਅੱਗੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਬੰਧ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(ਸੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ment ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਜ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸੂਰ-ਜੱਜ਼, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1952 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ।

ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਸਚਦੇਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ

ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1, ਅਤੇ ਨਵਾਬ ਜੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਖਾਨ ਕਜ਼ਲਬਾਸ਼, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2, ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਖਰੀਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪਲਾਟ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ। 2,63,212 ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੋਹਲੀ ਨੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। 4 ਦਸੰਬਰ, 1946 ਨੂੰ ਬਿਆਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 10,000, ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਕਮ ਰੁਪਏ। ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ 50,000। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। 15 ਮਾਰਚ, 1950 ਨੂੰ, ਸ੍ਰੀ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਐਲ. ਜਵੰਦਾ ਮੱਲ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪੇ।

18 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1950 ਨੂੰ, ਐਲ. ਜਵੰਦਾ ਮੱਲ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਟ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ। ਨਵਾਬ ਮੁਜ਼ੱਫਰ ਅਲੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਨਵਾਬ ਜੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਬਾਇਓਜ਼ ਤੋਂ 10,000। 1 ਅਤੇ 2. ਮਿਸਟਰ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸ ਕਿਉਂਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪਲਾਟ ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ

Nawab Sir
Muzaffar
Ali Khan
Qazalbash
and another
v.

Jawanda Mal
and another

Bhandari, C. J.

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਆਏ ਹਨ

ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ। ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ *ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਫਰੀਦਕੋਟ (1)* ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਮੁਖੀ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਜੋੜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਜ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੈਸੇ ਲਈ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟੀ ਫਰਮਾਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, * ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਰਾਜ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਜਦੋਂ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਡੈਂਟ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਵਸਨੀਕ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ,

* ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ^f ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ

(1) (1895) ILR 22 ਕੈਲ. 222

Nawab Sir	ਦਿੱਲੀ ਕੋਲ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
Muzaffar	ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ
Ali Khan	ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਮੂਰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੋ
Qazalbash	ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ
and another	

ਜਵੰਦਾ ਮੱਲ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੋਰਟ. ਚੁੰਨੀਲਾਲ ਕਸਤੂਰ- “*ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਡੁੰਡੱਪਾ ਦਮੱਪਾ* (1), ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀਜੇ ਬੀ ਐਨਐਫਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ^੩। ਰਾਜ ਦਾ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਨੂੰਨ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੇ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। *ਭਗਵਾਨ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਬਾਪੂ ਵਿਠਲ* (2) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ

ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਨਿਵਾਸੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ।

ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1882 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ: -

“17. ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-

(a) ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

- (1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. !^1 ਬੋਮ। 190
- (2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ, 1951 ਬੰਬ 125

* y

(ਬੀ) ਸਾਰੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ, com 'ਤੇ; ਦੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਵਾਬ ਸਰ ਮੁਜ਼ੱਫਰ
 ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ , ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਲੀ ਖਾਨ
 ਨਿਵਾਸ, ਜਾਂ ਚੁੱਕੋ ਲਈ ਕਜ਼ਲਬਾਸ਼ ਅਤੇ
 ਕਾਰੋਬਾਰ, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਦਾ ਲਾਭ; ਜਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ

(c) ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਵੰਦਾ ਮੱਲ ਢ ਅਤੇ
 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋਰ
 , i " • ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.
 ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ
 ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜੋ ਨਹੀਂ
 ਰਹਿੰਦੇ, ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ
 ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਹੋ
 ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ I. - ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਆਰਜ਼ੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ II. - ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਦਫ਼ਤਰ ਵੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।¹

"ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸਮੀਕਰਨ ਕੁਝ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲ 1888 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੋੜ ਕੇ ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:-

^ *ਵਿਆਖਿਆ ILL* — ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

Nawab Sir
Muzaffar
Ali Khan
Qazalbash
and another

v.

Jawanda Mal
and another

Bhandari, C. J.

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 'ਤੇ, ਅਰਥਾਤ: -

- (i) ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
- (ii) ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ;

(iii) ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਦੂਜੇ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਲ 1908 ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ "ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਿਲਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹੁਣ ਦੋ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ:-

- (1) "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਅਤੇ
- (2) ਕੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

"ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇਣਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਨੂੰ ਤੱਥ ਜਾਂ ਤੱਥ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਵਾਬ ਸਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਜ਼ੱਫਰ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੀ ਮੁੜ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਉਹ ਤੱਥ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ

^x ਵਾਜ਼ਾਲੋਸਨ

ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਯੋਗ

ਕਰਨ ਲਈ

ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਜਵਾਂਦਾ ਮੱਲ ਪ੍ਰੈਜ਼ਰ ਰੀਡ ਬਨਾਮ **ਬ੍ਰਾਉਨ (1)** ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ "7

" 7

ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੇਅਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜੋ ਅਸਾਈਨਰ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਡੀ-ਲਿਵਰੀ ਲੰਡਨ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੰਡਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਐਕਟ, 1873 ਦੀ ਧਾਰਾ 25, ਉਪ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਲੰਡਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਨਾਹੀ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੋਲੋਕ, ਬੀ., ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

"ਐਕਸ਼ਨ 'ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ' ਅਤੇ 'ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ' ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ।"

ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਲਾਰਡ ਈਸ਼ਰ, MR, ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

" ਵਾਕੰਸ਼ ਦਾ ਅਸਲ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ * ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ।' ਇਸ ਨੂੰ **ਕੁੱਕ** ਬਨਾਮ **ਗਿੱਲ (2)** ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੋਣਾ। ਹਰ ਤੱਥ ਜੋ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ "1) "(1889)" 22* QBD "128

Nawab Sir
Muzaffar
AU Khan
Qazalbash
and another
v.
Jawanda Mal
and another
Bhandari, C. J.

(2) LR 8 CP 107. ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਟਰਾਵਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਦੇ ਹਰ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਹਰੇਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਤੱਥ ਜੋ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ. ਅੱਜ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ, ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ: ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਅਰ ਦੀ

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਦਾ - ਝਗੜਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ?"

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸਮੀਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਅਰਥ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਖੁਦ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ *ਸ਼ਿਵਜੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹੇਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਨੰਦੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* (1) ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਏ

(1) 57 HR 1900

ਡੇਰਾ ਇਸਮਾਈਲ ਖਾਨ ਵਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਾਚੀ ਵਿਖੇ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ <i>ਹੁੰਡੀ ' ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ</i> , ਪਰ ਡੇਰਾ ਇਸਮਾਈਲ ਵਿਖੇ ਦੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਬਚਾਓ ਵਾਲੇ, ਭਾਵ, ਦਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਇੰਦੌਰ ਦੇ ਸੇਰਜ਼, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਵਾਂਦਾ ਮੱਲ ਹੈ	Nawab Sir Muzaffar Ah Khan Qazalbash and another v.	ਖਾਨ ਨਹੀਂ
--	---	----------

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਰਾਚੀ ਵਿਖੇ *ਹੁੰਡੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੀ*, ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ~" ਮੁਦਈ ਦਰਾਜ਼, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਪ-ਭਾਨ ^{ਅਰੀ} ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ *ਹੁੰਡੀ ਸੀ*, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਰਾਚੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਡੇਰਾ ਇਸਮਾਈਲ ਖਾਨ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਾਲ 1900 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਧਾਰਾ ਤੱਕ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 17(ਏ) ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ III ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ।

ਚਿੰਤਤ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਉਦਾਹਰਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ *M/s. ਦਲਸੁਖ ਨਾਥਮਲ* ਬਨਾਮ ਮੇਤੀਲਾਲ-ਬਾਲ ਚੰਦ (1), ਅਤੇ *ਜੁਪੀਟਰ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਅਜ਼ੀਜ਼* (2)।

ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚਲੇ ਭਾਗ ਵਿਚ "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਅਰਥ, ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕੇਸ-ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, 1900 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈੱਸ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(1) A.I.R. 1938 ਨਾਗਪੁਰ 262

(2) ਏਆਈਆਰ 1924 ਰੰਗੂਨ 2

ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਵਾਬ ਸਰ . ਦਿਲਬਾਗ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਵਾਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ . ਮੁਜ਼ੱਫਰ (ਆਈ), ਭੀਡੇ, ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਏ.ਬੀ. ਖਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। *ਸੇਠ ਵਧੂਮਲ ਬਨਾਮ ਮਲਿਕ ਨੂਰ ਅਹਿਮਦ* (2) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਜਵੰਦਾ ਮੱਲ *ਸੱਚ-ਸੁੱਚਾ* ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਸਾਈਨਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। - ਭੰਡਨ, . J. ment - s mac.j e ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ *ਜੋਸਫ ਟ੍ਰਿਮਬਲ ਬਨਾਮ ਜਾਰਜ ਹਿੱਲ* (3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ: -

* 1

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲੋਨੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਡੀਸੀਸ਼ਨ (*ਹਿਗਲ ਬਨਾਮ ਹਿਗਲ*) ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਲੋਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ***** ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(1) A.L.R 1933 ਲਾਹ. 940

(2) ਏਆਈਆਰ, 1933 ਸਿੰਧ, 179

(3) (1879) 5 ਏਸੀ 342

ਮਾਨੇਪੱਲੀ ਮੈਗਮਾ ਬਨਾਮ ਮਨੀਪੱਲੀ ਸਤੀਰਾਜੂ (1) ਵਿੱਚ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਅਦਾ ਨੋਟ ਦਾ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 20 (ਸੀ) ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਅਤੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

Nawab Sir
Muzaffar
Ab Khan
Qazalhash
and another
u
Ja wanda Mal

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਮੋਹਨਦਾਸ ਕੰਡਨ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਸੀਵਰ, ਸੀ - ਜੋ ਚਟਾਨਦਾਸ ਬਨਾਮ ਨਰਾਇਣਦਾਸ ਲੋਟਾਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਅਤੇ ਹਰਨਾਥਰਾਏ ਬ੍ਰਿਜਰਾਜ ਬਨਾਮ ਚੁਰਾਮੋਨੀ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)।

ਦਿਲਬਾਗ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਵਾਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (4), ਮਾਨੇਪੱਲੀ ਮਗਮਾ ਬਨਾਮ ਮਾਨੇਪੱਲੀ ਸਤੀਰਾਜੂ (1), ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

x ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਸ੍ਰੀ ਕੋਹਲੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

